

WERKLEIDERS HANDLEIDING

SAMENVATTING

OP VOORHAND

Beheeractiviteiten uitwerken

- **Waar** en **wat**?
- **Wie** is de conservator?
- Welk **materiaal** moeten we nog voorzien?

TIJDENS HET KAMP/ACTIVITEIT

Doe een zotte beheeractiviteit:

- Leg uit **waarom** we beheerwerken doen
- Let uit **hoe** en help mensen waar nodig
- Let op de **veiligheid**
- Zorg ook voor ontspanning

Beste werkleider

Het is zover. De kampvergadering is geweest. Je zit daar, met trillende handen. Eén vraag primeert. Ze resoneert door je hele hoofd, verlangend om beantwoord te worden. Je probeert ze ontwijken, maar daardoor weerklinkt ze net harder. Het is zover. Een antwoord is nodig. *Hooien, kappen of reuzenbalsemien uittrekken? Wat zal het worden?*

Als je werkleider bent, is het jouw taak om voor de kampgangers **beheerwerk te voorzien**, maar ook om hen daarin te enthousiasmeren, en hen duidelijk te maken **waarom** ze dat doen. Niet te veel werken, niet te weinig, maar het is een van de inhoudelijke pijlers van de JNM, zorg dus voor wat evenwicht.

En alleszins: bedankt! Je hebt de verantwoordelijkheid genomen om tijdens het kamp zotte beheerwerken voor iedereen te voorzien én om te zorgen dat iedereen die beheerwerken ook daadwerkelijk overleeft. Een hele opgave, maar met dit handige boekje zal je er zeker geraken.

Heb je voor, tijdens of na je kamp problemen, dan kan je altijd terecht bij

- de kampensec: kampen@jnm.be
- het Bondssec: kampadmin@jnm.be of **09/223 47 81**
- de BWG: bwg@jnm.be (voor inhoudelijke vragen)

NOODNUMMER JNM:
0486 13 54 20

Enkel voor extreme noodgevallen

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	2
Op voorhand	2
Tijdens het kamp/Activiteit.....	2
Voor het kamp Begint	5
Waar?	5
Wat?	5
Waarmee?	5
Waarom?	6
Veiligheid	6
Een geslaagde beheeractiviteit	7
Omkadering.....	7
Zorg voor je materiaal.....	7
Ontspanning	8
Veiligheid	8
Beheer met piepers/ini's: lukt dat wel?	9
Wat met beheerkampen?	10
eigen notities.....	11
Contactgegevens JNM Nationaal:	13
Adres Bondssecretariaat:.....	13
Adres kampmateriaal:	Error! Bookmark not defined.
Telefoonnummer: 09/223 47 81	13
Op de site: JNM.be/KC.....	13
E-mailadressen:	13

V 2016-06-26 Pietervdvn (editing; beheerSwerken Jorn)

VOOR HET KAMP BEGINT

Het eerste dat je daarvoor nodig hebt, is een **locatie** om aan beheerwerken te doen.

Als er iemand van jullie de kampplaats al wat kent, kan dit makkelijk daar al besproken worden, net als het aantal beheerwerken dat jullie zullen doen. Niet te veel, niet te weinig, maar denk toch aan deze pijler!

WAAR?

Als er nog geen locatie vastligt, contacteer je best eens de lokale **Natuurpunt** of **Natagora**-afdeling.

Ook de **eigenaar van je kampplaats** heeft soms wat werk of goeie contacten. Soms is meehelpen zelfs een voorwaarde voor het gebruiken van de kampplaats.

Sommige **afdelingen** beheren al jarenlang een gebiedje. Misschien ga je net op kamp in zo'n afdeling?

WAT?

Welk werk je precies gaat doen, is afhankelijk van de locatie, het moment, ...

Sta ook stil bij het soort kamp: met piepers doe je ander werk dan met ini's of grote. Ook piepers kunnen goed beheren!

Het kan ook interessant zijn om eens samen te zitten met de **excul**. Vaak kent hij de lokale natuur. Bovendien kan hij, als je de ene dag excursie doet in een gebiedje, je de andere dag beter vertellen waarom je juist daar aan beheer gaat doen.

WAARMEE?

Vaak heb je speciaal materiaal nodig: handzaagjes, rieken, rijven, harken, ...

De **conservator** die je het werk gaf, zal waarschijnlijk het juiste materiaal voorzien. Ook **nationaal** heeft een hoop materiaal dat je kunt lenen. Of klop eens aan bij de **afdeling** waar je op kamp bent.

WAAROM?

Beheer wordt nooit 'zomaar' gedaan. Vaak is het de bedoeling om een bepaald type natuur in stand te houden of te creëren. Natuur die verdwenen is of natuur die overwoekerd dreigt te raken door exoten. Dit is allemaal van belang voor de biodiversiteit: hoe meer verschillende soorten natuur, hoe meer verschillende soorten.

Zorg dat je dit weet en kunt vertellen in JNM-termen. De Natuurpunters of opdrachtgevers kunnen je dit zeker vertellen.

VEILIGHEID

Zorg, voor het kamp, ook dat je weet waar je **dokters** en ziekenhuizen **in de buurt** kunt vinden. Handig is als je hun **telefoonnummer** hebt, net zoals de **dokter van wacht**.

Normaalgezien zal je EHBO'er dit opzoeken – navragen of hij dit effectief deed, kan echter geen kwaad.

EEN GESLAAGDE BEHEERACTIVITEIT

De beheerwerken! Jihaa! Tijd om je in de wilde weg met een hoop bijlen op die Amerikaans vogelkers te storten? Hou je misschien toch even in, en sta stil bij de essentiële ingrediënten van goede beheerwerken:

- Omkadering
- Zorg voor je materiaal
- Veiligheid
- Ontspanning

OMKADERING

Je deelnemers willen natuurlijk ook graag weten waarom ze dit werk doen. Geef hen dus **de reden** waarvoor we de beheerwerken doen. Exoten verwijderen? Graslanden verschrallen? De conservator kan je nog meer uitleg geven.

Ook belangrijk is uitleggen **hoe je het materiaal gebruikt**, op een efficiënte (en veilige) manier. Vooraf wat uitleg geven daarover is een must!

ZORG VOOR JE MATERIAAL

Weet welk materiaal je hebt, zodat je er geen kwijtraakt. Het is al vaker gebeurd op de heuvels van de Sint-Pieters-Berg dat er plots nog een riek teruggevonden wordt van jaren ervoor.

Het is handig om

- Een inventaris te hebben. Hoeveel heb je van wat?
- Een vaste plaats voor al het niet gebruikte materiaal
- Rieken en spades zet je rechtop in de grond, zo zie je ze al van ver
- Hooirijven en harken kun je omgekeerd (met de stok) in de grond zetten en blijven zo rechtop staan.

ONTSPANNING

Ook dit is belangrijk! Als het werk even iets trager gaat, kan je iedereen enthousiasmeren door er eens een wedstrijdje van te maken. Daarnaast moet je de harde werkers ook belonen: een heerlijke fles fruitsap na de werken kan smaken. Of je kan gewoon van je werk genieten en een duikje nemen in die uitgekuiste vijver. Moddergevechten zijn ook klassiekers!

VEILIGHEID

Veiligheid gaat voor alles. Dat moet je zeker in het oog houden bij beheerwerken. **Communiqueer** duidelijk met de EHBO-verantwoordelijke en zorg dat je genoeg materiaal bij de hand hebt.

Doe de beheerwerken met **meerdere begeleiders**. Je ziet het sneller als er iets misgaat en kan je opsplitsen indien nodig.

Voorkomen is uiteraard beter dan genezen. Voor je begint te werken is het belangrijk dat je de kampgangers goed uitlegt **hoe** ze (veilig) met het materiaal moeten omgaan. Wees duidelijk, concreet en werk eventueel met voorbeelden. Als je tijdens de werken merkt dat iemand de richtlijnen niet volgt, stuur dan bij. Zorg dat ook je **medebegeleiding** dit goed weet, samen sta je sterk en kan je alles in goede banen leiden.

Wat als er toch iets misgaat? Zorg dat je zeker de **gsm-nummers** hebt van je **medebegeleiding** en **dokters**. Als het niet zo ernstig is, kan de EHBO'er het wel oplossen. Zoniet, moet je naar de dokter of ziekenhuis! Zorg dus dat je weet waar je die kunt vinden!

Dat is natuurlijk niet het enige aspect van veiligheid waar je aan moet denken. Kampen gaan meestal door in volle zomer, en waar zomer is, is zon. Voorzie voldoende **water** en **schaduw**! Laat de kampgangers eventueel afwisselend in en uit de schaduw werken, en neem regelmatig pauze. Als het te warm is, kan je eventueel zelfs besluiten om niet of later te werken. Zo wordt er wel eens 's nachts gewerkt!

Let er ook op dat de **EHBO-koffer** volledig is. Zonnecrème, pleisters, een pincet, tekentang... zijn een must. Meer info in de EHBO-handleiding, te downloaden via jnm.be/kc.

BEHEER MET PIEPERS/INI'S: LUKT DAT WEL?

Misschien ben je wat terughoudend om op jouw, voor de rest ongelooflijk toffe, piepkamp beheerwerken te doen. Beheren, dat is toch niets voor piepers? Of ini's, die zagen toch enkel maar de hele tijd dat ze geen zin hebben om te werken? Tijd om die vooroordelen de wereld uit te helpen!

Piepers

Met piepers kan je fantastische werken doen, je moet enkel een paar zaken in je achterhoofd houden:

- Werk niet te lang. Piepers kunnen **een halve dag werken**, meer doe je best niet. Wissel eens af met een spel, zo houd je het zeker plezierig.
- Werk **samen met de piepers**. Zo doe je mee en geef je hen het goede voorbeeld. Ga zeker ook bij alle piepers langs, werk overal een beetje.
- Werk in **teamverband**. Voor piepers kan het zeker eens tof zijn om een lange ketting te maken, zodat je allemaal samen hout of maaisel kan verplaatsen.
- Verdeel ze op in **kleine groepjes**. Zo kan je het overzicht behouden.
- Niet elk werk is even geschikt voor piepers. Zorg dat je iets doet waarvan het **resultaat snel zichtbaar** is.
- Piepers kunnen met veel verschillende materialen werken, en zijn er zelfs voorzichtiger mee dan de gemiddelde ini. Als je alles goed uitlegt, kan je hen zeker eens met cooler materiaal laten werken en zaken laten uitproberen.
- Wees wel consequent: als ze fout of roekeloos bezig zijn, moet je duidelijk zijn en is hen een andere taak geven een goede optie.

Ini's

Eenmaal je ze op dreef krijgt, kunnen ini's fantastische dingen doen. Enkele tips:

- **Moedig ze aan**. Jij weet dat ze het kunnen, enkel zij weten het nog niet altijd.
- Laat ze zich amuseren en samenwerken met hun **vrienden**.

- Leg duidelijk uit **waarom je werkt**. Pauzeer ook af en toe en kijk naar de pracht van de natuur om je heen, zo wordt dat allemaal nog wat duidelijker.
- Ini's durven vaak wel eens **roekeloos** te zijn. Kijk hier goed mee uit, en als er iets gebeurt dan is het belangrijk om hen duidelijk uit te leggen wat ze fout deden, en hen aan te leren hoe het dan wel moet. Als je té bestraffend bent, jaag je hen makkelijk tegen je in het harnas. Als het te ver gaat, moet je ze natuurlijk wel straffen.
- Laat ze **onafhankelijk** zijn, dingen ontdekken en uitdagingen aangaan. Moeilijkere dingen mogen ze zeker eens doen, kettingzagen is uiteraard wel uit den boze.

WAT MET BEHEERKAMPEN?

Kort gezegd: alles hierboven, maar dan vaker.

Op beheerkampen zit je in een bepaald gebied, en zal je daar heel veel werken. Het voordeel daarvan is dat iedereen er aan gewend raakt, maar anderzijds betekent dat dat de sleur er wel eens in kan komen. Voorzie dus naast de belangrijke werken ook veel andere activiteiten. Zo kan je bijvoorbeeld een discussie over beheer houden, of over andere mogelijke beheertypes die je kan toepassen, het al dan niet nuttig zijn... Of je kan eens verder-van-je-bed-beheer gaan bekijken, door gewoon eens helemaal in te gaan op een ander topic, zoals rewilding. Als er in de buurt speciaal beheer gebeurt (bijvoorbeeld herders die schapen laten grazen), kan je vragen om bij hen eens een kijkje te komen nemen.

Daarnaast is de omkadering hier zo mogelijk nog belangrijker. Het gebied is echt de essentie, en zeker als het een beheerkamp is dat elk jaar opnieuw plaats vindt, kan je de evoluties zien en weet je waarvoor je werkt.

CONTACTGEGEVENS JNM NATIONAAL:

ADRES BONDSSECRETARIAAT:

Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent

TELEFOONNUMMER: **09/223 47 81**

OP DE SITE: **JNM.BE/KC**

E-MAILADRESSEN:

Praktische kampvragen: kampadmin@jnm.be

Inhoudelijke kampvragen: kampen@jnm.be

De Beheerwerkgroep: bwg@jnm.be

Tijdens de kampenzomer:

NOODNUMMER

0486/13 54 20

(maar probeer toch altijd eerst eens het **Bondssec**: 09/223 47 81)